

камунікацыі з іншымі навучэнцамі. У гэтым якраз выяўляецца грамадская сутнасць чалавека. Чалавеку неабходна атрымліваць не толькі веды, яму цікава таксама грамадская ацэнка сваёй дзейнасці ў працэсе набыцця ведаў.

Мы лічым, што выкарыстанне сістэмы студэнт -- камп'ютэр апраўдана толькі як дапаможны сродак навучання. І гэты сродак эфектыўны толькі на пэўных этапах засваення і замацавання вучэбнага матэрыялу. Адначасова заўважым, што выкарыстанне камп'ютэра можа быць эфектыўным для аптымізацыі кантролю, самакантролю засвоснай інфармацыі.

Зязюля А.Р., дацэнт

ВЫКЛАДАННЕ АСНОЎ ПРЫКЛАДНЫХ МАТЭМАТЫЧНЫХ МЕТАДАЎ ДЛЯ СТУДЭНТАЎ ГУМАНІТАРНАГА ПРОФІЛЮ

Вывучэнне асноў прыкладной матэматыкі з'яўляецца адным з найбольш важных накірункаў падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў бібліятэчнай справы, здольных эфектыўна ўкараняць і выкарыстоўваць у сваёй рабоце сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі на базе камп'ютэрных сродкаў апрацоўкі інфармацыі і камунікацый.

Асноўнымі задачамі курса прыкладной матэматыкі ў межах спецыяльнасці «бібліятэказнаўства і бібліяграфія» з'яўляюцца:

— вывучэнне матэматычнага апарату, які неабходны для вядзення бібліятэчнага ўліку і правядзення даследаванняў у традыцыйных і аўтаматызаваных бібліятэчна-інфармацыйных сістэмах;

— вивучэнне асобных раздзелаў прыкладной матэматыкі, неабходных для фарміравання дастатковай матэматычнай падрыхтоўкі, што дазваляе авалодаць камп'ютэрнымі тэхналогіямі на прафесійным узроўні спецыяліста бібліятэчнай справы;

— знаёмства з традыцыйным і тэрміналагічным апаратам прыкладной матэматыкі як навуковай галіны.

У адпаведнасці з названымі задачамі курса фарміраваўся яго змест. Ён уключае вивучэнне асноў тэорыі мностваў і адносін, элементы тэорыі графаў і матрыц як сродкаў фармалізацыі бібліятэчных і інфармацыйных структур. Разглядаюцца асобныя раздзелы матэматычнай логікі (вылічэнне выказванняў і прэдыкатаў) і булевай алгебры (пабудова функцыянальных схем). Частка курса прысвечана вивучэнню асноў тэорыі імавернасці, матэматычнай статыстыкі і тэорыі масавага абслугоўвання. Вивучэнне асноў тэорыі імавернасці звязана з тым, што гэтая тэорыя з'яўляецца асновай статыстыкі, даследавання аперацый, тэорыі інфармацыі. Пры вивучэнні элементаў статыстыкі як эксперыментальнай навукі асобная ўвага аддаецца арганізацыі статыстычнага эксперыменту, першаснай апрацоўцы статыстычнай інфармацыі, вивучэнню сістэмы статыстычных паказчыкаў.

Завяршасца тэарэтычная частка курса вивучэннем асноў тэорыі масавага абслугоўвання. Гэтая тэорыя знайшла шырокае прымяненне для мадэліравання складаных сістэм у многіх галінах тэхнікі, ваеннай справы, інфармацыйных сістэмах і сродках камунікацый. З'яўляючыся па сваёй сутнасці феноменалагічнай тэорыяй, яна дазваляе будаваць мадэлі складаных сістэм розных узроўняў дэталізацыі.

У апошнія гады ў змест курса ўключаны асобныя тэмы неакрэсленых мностваў і «размытай» логікі. Па-першае, вивучэнне гэтых тэм дазваляе значна пашырыць прымяненне прыкладных матэматычных метадаў пры мадэліраванні бібліятэчна-

інфармацыйных працэсаў і сістэм. Па-другое, студэнты знаёмяцца з галоўнымі сучаснымі напрамкамі развіцця прыкладнай матэматычнай навукі і, як паказвае практыка, праяўляюць вялікую цікавасць да гэтага матэрыялу.

Такім чынам, змест курса дае неабходную матэматычную падрыхтоўку студэнтам для вывучэння традыцыйных і камп'ютэрных бібліятэчна-інфармацыйных сістэм на адпаведным спецыяльнасці ўзроўні.

Выкладанне курса прыкладных матэматычных метадаў для гуманітарных спецыяльнасцей састаўляе нетрывіяльную задачу ў плане метадыкі выкладання і арганізацыі навучальнага працэсу. Існуе шэраг прыёмаў і метадаў навучання, якія забяспечваюць выкананне асноўных дыдактычных прынцыпаў: сістэмнасці, паступовасці, нагляднасці і інш.

Канцэптuallyна пабудова заняткаў складаецца з наступных этапаў:

- стварэнне праблемнай сітуацыі;
- разгляд праблемы на інтуітыўным узроўні;
- пераход да фармальнага апісання праблемы;
- пошук станоўчага фармальнага вырашэння;
- абагульненне фармальных метадаў на клас вырашаемых задач.

Гэта схема арганізацыі заняткаў не з'яўляецца адзінай магчымай. Кожны раз, у залежнасці ад характару канкрэтнага матэрыялу, выкарыстоўваюцца новыя падыходы і прыёмы, якія адлюстроўваюць характар пастаўленай праблематыкі. Аднак указаная схема з'яўляецца дастаткова універсальнай з улікам гуманітарнай накіраванасці навучання студэнтаў. Нарэшце, вырашэнне непасрэдна на лекцыях і лабараторных занятках шэрагу задач з бібліятэчна-інфармацыйнай практыкі значна павышае прафесійную матывацыю вучэбнай работы.

Вялікія складанасці выклікае значна абмежаваная колькасць вучэбных аўдыторных гадзін (усяго 50). Частка матэрыялу даецца на самастойнае вывучэнне. Максимальна скарачаны матэрыял, звязаны з вывадам і доказами. Частка тэарэтычнага матэрыялу вынесена на разгляд у працэсе правядзення лабараторных работ. Але гэтага недастаткова. Трэба павялічыць колькасць вучэбных гадзін да 70 па курсу прыкладной матэматыкі для спецыяльнасці «бібліятэказнаўства і бібліяграфія». Апошняя лічба адносіцца да 80-х гадоў, перыяду, ў які выкарыстанне аўтаматызаваных інфармацыйных тэхналогій у бібліятэках рэспублікі практычна адсутнічала, а ў інфармацыйных установах знаходзілася ў самым пачатковым стане. Выказваючы гэту думку, мы маем на ўвазе не тэарэтычныя распрацоўкі, а маштабы выкарыстання.

Бураўкін А.Г., дацэнт

Волкава А.Г., ст. выкладчык

ГЕАМЕТРЫЧНЫЯ МАДЭЛІ ХАРЭАГРАФІЧНЫХ КАНСТРУКЦЫЙ

Малюнак танца (праекцыя: від зверху) ўяўляе сабой рухомую геаметрычную канструкцыю. Удзельнікі кампазіцыі адлюстраваныя вузламі (вузлавымі пунктамі); сувязі паміж вузлавымі пунктамі-адрэзкамі.

Характар кампазіцыі ўплывае на дынаміку «моцных» (блізкіх) і «слабых» (далёкіх) сувязей, якая ў сваю чаргу задае і меняе тапалогію графічнага малюнка.

Змены тапалогіі адпавядаюць асноўным рытмічным фазам. Геаметрычная інтэрпрытацыя танцавальнага малюнка дас